

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 356/2011-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. novembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť spoločnosti H., GmbH, H., Spolková republika Nemecko, zastúpenej advokátom JUDr. O. K., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžf 13/2010 z 28. apríla 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti H., GmbH, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžf 13/2010 z 28. apríla 2011 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžf 13/2010 z 28. apríla 2011 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť spoločnosti H., GmbH, trovy konania v sume 314,18 € (slovom tristoštrnásť eur a osemnásť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. O. K., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. III. ÚS 356/2011-16 z 13. septembra 2011 bola podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijatá na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti H., GmbH (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžf 13/2010 z 28. apríla 2011.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril najvyšší súd podaním sp. zn. KP 4/2011 z 5. októbra 2011, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 11. októbra 2011.

Vo vyjadrení sa okrem iného uvádza: „V predmetnej veci Najvyšší súd... rozhodoval o odvolaní žalobkyne - sťažovateľky... proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 S 97/2008-46 z 12. januára 2010, ktorým krajský súd zamietol žalobu žalobkyne o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného správneho orgánu - Colného riaditeľstva Slovenskej republiky, č. 14477/2008-1410 zo 17. marca 2008. Uvedeným rozhodnutím žalovaný správny orgán rozhodol tak, že odvolanie žalobkyne zamietol a potvrdil rozhodnutie Colného úradu B. zn. 86945/2007-5268 zo 7. decembra 2007, ktorým tento prvostupňový orgán

- vydal rozhodnutie o vzniku colného dlhu podľa § 198 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. v znení platnom v čase vzniku colného dlhu, nezákonným odňatím tovaru spod colného dohľadu a nedodržaním ustanovenia článku 11 ods.1 písm. a/ prílohy I Dohovoru v znení platnom v čase vzniku colného dlhu,

-v zmysle ust. článku 117 ods. 2 prílohy I Dohovoru v znení platnom ku dňu pristúpenia Slovenskej republiky k Európskej únii, v spojení s § 410 ods.4 zákona č. 238/2001 v znení platnom ku dňu pristúpenia Slovenskej republiky k Európskej únii, po zápise účtovných dokladov pod ev. č. 0529501070984 zo 6. decembra 2007 oznámil žalobkyni ako povinnému dlžníkovi určenému podľa ust. § 198 ods.3 zák. č. 180/1996 Z. z. v znení platnom v čase vzniku colného dlhu v spojení s ustanovením článku 11 ods. 1 písm. c/ prílohy I Dohovoru v znení platnom v čase vzniku colného dlhu, colný dlh, vzniknutý dňa 13. marca 2001 nesplnením povinnosti hlavného zodpovedného a nezákonným odňatím tovaru spod colného dohľadu, vo výške 52.862,- Sk, pozostávajúci zo sumy cla vo výške 14.579,- Sk a z dane z pridanej hodnoty vo výške 38.283,- Sk, ktorý žalobkyni uložil zaplatiť v lehote do 10 dní odo dňa oznámenia (doručenia) tohto rozhodnutia na účet Colného úradu B. vedený v Štátnej pokladnici.

Z obsahu napadnutého rozsudku podľa názoru najvyššieho súdu bolo zrejmé, že krajský súd sa predmetnou vecou zaoberal v rozsahu všetkých žalobkyňou vymedzených žalobných bodov a v odvolacom konaní zostali medzi procesnými stranami sporné totožné otázky, ako v prvostupňovom konaní na krajskom súde...

Vychádzajúc... z obsahu administratívneho a súdneho spisu, námietky žalobkyne, týkajúce sa jej tvrdenia, že správne orgány nesprávne a nedostatočne zistili skutkový stav, nemohol najvyšší súd zohľadniť a priznať im relevanciu na výsledok súdneho preskúvacieho konania. Vypočutie vodiča taktiež nepovažoval za dôkaz, ktorý by mohol priniesť pre žalobkyňu priaznivejšie rozhodnutie vo veci vzhľadom na ostatné vykonané dôkazy (napr. odborné vyjadrenie Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru Slovenskej republiky zo dňa 19. 11. 2002, ktoré preukazuje, že odtlačok použitej pečiatky na colných dokladoch je falošný).

Odvolací súd v odôvodnení rozsudku zdôraznil, že potvrdenie dodania tovaru odtlačkom pečiatky colného úradu na príslušných dieloch JCD a zápis tejto skutočnosti do registra dodaného tovaru na colnom úrade je zákonom predpokladaný dôkaz o dodaní tovaru colnému úradu určenia, či inému colnému úradu. Potvrdenie dodania tovaru

colnému úradu určenia upravoval v čase prepravy predmetného tovaru aj článok 32 Prílohy II Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 187/1996 Z. z.)...

Je nespornou skutočnosťou, že v posudzovanej veci nebol predmetný tovar dodaný colnému úradu určenia. Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa ako hlavný zodpovedný v režime tranzit objektívne zodpovedala za splnenie podmienok colného dlhu.

Za stavu, že žalobkyňa vystupovala v postavení hlavného zodpovedného podľa čl. 2 písm. d) Prílohy I Dohovoru, ktorý podľa čl. 11 Prílohy I Dohovoru, bola povinná predložiť tovar a tranzitný doklad TI úradu určenia v určenej lehote a v nezmenenom stave a dodržať podmienky na zabezpečenie totožnosti určené colným úradom odoslania. Pretože túto povinnosť nespĺnila, colné orgány postupovali pri vydaní napadnutých rozhodnutí súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami...“.

Najvyšší súd ďalej uviedol, že „dôvody uvádzané žalobkyňou nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozsudku venoval náležitú pozornosť podstatnej argumentácii žalobkyne vyjadrenej v jednotlivých žalobných bodoch, posudzovanou vecou sa dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, s ktorými sa odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. v celom rozsahu stotožnil.

Z uvedených dôvodov... napadnutý rozsudok krajského súdu v súlade s ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Pokiaľ sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že postupom súdu jej bola odňatá možnosť na spravodlivú súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... Najvyšší súd... túto jej námietku z vyššie uvedených dôvodov považuje za nedôvodnú. K prijatej sťažnosti uvádza, že v nej absentuje ústavný význam sťažnostných dôvodov a nesúhlasí s námietkami sťažovateľky v zmysle ktorých má byť rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 13/2010 z 28. apríla 2011 svojvoľný a arbitrárny. Navrhuje preto, aby ústavný súd tejto sťažnosti nevyhovel“.

K vyjadreniu najvyššieho súdu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľky podaním zo 14. októbra 2011, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 18. októbra 2011. V tomto podaní uviedol, že trvá na dôvodoch svojej sťažnosti.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Je teda garantom ústavnosti a súdnym orgánom, ktorý je povinný chrániť dodržiavanie a rešpektovanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci vrátane všeobecných súdov. Dodržiavanie ústavy orgánmi verejnej moci však nemožno vzťahovať len na strohé rešpektovanie jej jednotlivých článkov. Generálna interpretačná a realizačná klauzula ustanovuje, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Výklad každej právnej normy (právneho predpisu) musí byť konformný s ústavou ako základným

zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad.

Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (obdobne napr. I. ÚS 17/01 a I. ÚS 118/2010).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) domáhala preskúmania zákonnosti právoplatného rozhodnutia Colného riaditeľstva Slovenskej republiky a Colného úradu B., ktorým bola zaviazaná zaplatiť colný dlh v sume 52 862 Sk. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 S 97/2008 z 12. januára 2010 žalobu sťažovateľky zamietol, pričom po odvolaní sťažovateľky najvyšší súd rozsudkom z 28. apríla 2011 rozsudok krajského súdu potvrdil.

Podstata námietok sťažovateľky, ktorými odôvodňuje zásah do svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu, spočíva v tom, že najvyšší súd sa

- nezaoberal žalobnou a odvolacou námietkou, že colné orgány nevykonali ňou navrhnutý dôkaz – výsluch vodiča, ktorý tovar prepravil na územie Slovenskej republiky, čím sa mohli objasniť skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o vymeraní colného dlhu sťažovateľke, čím postupovali v rozpore s § 34, ako aj § 3 a § 32 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správnom konaní“),

- nevysporiadal sa s otázkou, že podľa relevantnej právnej úpravy je spoločným a nerozdielnym dlžníkom popri sťažovateľke aj dopravca, ak považovali colné orgány za preukázané, že tovar unikol colnému dohľadu,

- nevyhodnotil ako dôkaz listinu predloženú sťažovateľkou krajskému súdu (list adresovaný colnému úradu sp. zn. 2325/2003-890203 zo 17. januára 2003), ktorým preukazovala, že vo viacerých prípadoch, ktoré sa jej týkali, došlo k odňatiu tovaru spod colného dohľadu až po jeho dodaní úradu určenia, čo vylučuje jej zodpovednosť za vznik colného dlhu, čím sťažovateľka nepriamo poukazovala na protiprávnu činnosť colníkov, ktorých colné orgány ani nevypočuli. Tento dôkaz vyvracal argumentáciu colných orgánov a preukazoval, že nezaevidovanie dodania tovaru colnými orgánmi vo svojej evidencii nepreukazuje porušenie povinností sťažovateľkou, ale naopak, je dôkazom o splnení si povinností vyplývajúcich zo spoločného tranzitného režimu a dôkazom o porušovaní právnych predpisov colnými orgánmi.

Sťažovateľka tiež tvrdí, že právne závery najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a majú za následok porušenie základných práv a slobôd, pretože jej *„bola uložená povinnosť zaplatiť colný dlh bez toho, aby bola jej zodpovednosť riadne preukázaná, na druhej strane colné orgány konanie dopravcu nekvalifikovali ako konanie, ktoré zakladá jeho zodpovednosť za colný dlh, ak je preukázané, že tovar bol odňatý spod colného dohľadu. Rozhodnutím colných orgánov bolo zasiahnuté do práva sťažovateľky tým, že jej bola uložená povinnosť zaplatiť colný dlh v rozpore s čl. 13 písm. a) Ústavy... z dôvodov uvedených v tejto sťažnosti.“*

Sťažovateľka poukazuje aj na iné viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu v konaní, ktorého bola tiež účastníčkou, a ktoré sa týkali *„rovnamej skutkovej veci“* (napr. rozsudok sp. zn. 3 Sžo KS 30/2006 zo 7. septembra 2006 alebo rozsudok sp. zn. 5 Sžf 81/2008

z 22. septembra 2009), ktorým dospel najvyšší súd k úplne opačným právnym záverom a rovnaké námietky sťažovateľky boli posúdené ako dôvodné na zrušenie napadnutých rozhodnutí krajského súdu (resp. colných orgánov). Poukazuje tiež na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 118/2010 z 11. novembra 2010, ktorý rozhodol, že jej označené práva boli v totožnej veci porušené.

Najvyšší súd ako odvolací súd súdneho prieskumu (čl. 46 ods. 2 ústavy) v rámci rozhodovania o odvolaní posudzoval zákonnosť rozhodnutí žalovaného a colného úradu, ktoré boli predmetom súdneho prieskumu a ktorým sťažovateľka vyčítala tak nedostatočné zistenie skutkového stavu a podstatné nedostatky odôvodnenia rozsudku, keďže tento sa náležitým a presvedčivým spôsobom nevysporiadal s jej žalobnou a odvolacou argumentáciou, v dôsledku čoho je jeho rozsudok arbitrárny.

Pre účely posúdenia ústavnoprávnej relevancie námietok sťažovateľky sa ústavný súd oboznámil s odôvodnením potvrdzujúceho rozsudku najvyššieho súdu a zistil, že sťažnosť sťažovateľky je dôvodná.

Najvyšší súd po opísaní dôvodov rozsudku krajského súdu, obsahu odvolacích námietok sťažovateľky a vyjadrení žalovaného k odvolaniu sťažovateľky (strana 2 až 11) v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že sa stotožňuje so závermi rozsudku prvostupňového súdu, z ktorého je zrejmé, že *„krajský súd sa predmetnou vecou zaoberal v rozsahu všetkých žalobcom vymedzených žalobných bodov a v odvolacom konaní zostali medzi procesnými stranami sporné totožné otázky, ako v prvostupňovom konaní na krajskom súde“*.

Ďalej uviedol, že *„správne orgány procesne postupovali podľa zákona č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a Colného zákona č. 238/2001 Z. z., účinných v čase vydania napadnutých rozhodnutí. Na posúdenie podmienok vzniku colného dlhu a určenie colného dlhu však správne aplikovali ust. § 198 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z.“*.

Najvyšší súd cituje vo svojom rozhodnutí tiež znenie ustanovenia čl. 2 písm. d) a čl. 11 prílohy I Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime z 20. mája 1987 (uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 187/1996 Z. z.) a vychádzajúc z uvedených

ustanovení konštatuje, že námietky sťažovateľky týkajúce sa jej tvrdenia, že správne orgány nesprávne a nedostatočne zistili skutkový stav, nemohol zohľadniť.

K tomu uviedol, že „*Vypočutie vodiča nepovažoval za dôkaz, ktorý by mohol priniesť pre žalobcu priaznivejšie rozhodnutie vo veci vzhľadom na ostatné vykonané dôkazy (napr. odborné vyjadrenie Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru Slovenskej republiky zo dňa 19. novembra 2002, ktoré preukazuje, že odtlačok použitej pečiatky na colných dokladoch je falošný)*“ a zdôraznil, že „*potvrdenie dodania tovaru odtlačkom pečiatky colného úradu na príslušných dieloch JCD a zápis tejto skutočnosti do registra dodaného tovaru na colnom úrade je zákonom predpokladaný dôkaz o dodaní tovaru colnému úradu určenia, či inému colnému úradu. Potvrdenie dodania tovaru colnému úradu určenia upravoval v čase prepravy predmetného tovaru aj článok 32 Prílohy II Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 187/1996 Z. z.)*“. Vychádzal pritom aj z argumentácie ústavného súdu v obdobnej veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 6/2010 k otázke posúdenia administratívno-právnej zodpovednosti.

K námietke sťažovateľky týkajúcej sa listu žalovaného zo 17. januára 2003 adresovaného Colnému úradu T. uviedol, že táto námietka je pre právne posúdenie veci právne irelevantná, pretože ide iba o interný doklad, ktorý žiadnym spôsobom nezbavuje žalobcu (sťažovateľku) ako hlavného zodpovedného za plnenie jeho zákonných povinností, ktoré na seba prevzal v režime tranzit, a nezbavuje ho ani povinnosti predložiť hodnoverný doklad o tom, že tovar bol dodaný colnému úradu určenia, pričom v tomto smere sa v plnom rozsahu stotožnil s argumentáciou prvostupňového súdu, ktorý sa s touto námietkou podrobne vysporiadal, a v závere konštatoval, že „*dôvody uvádzané žalobcom nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku*“, pretože krajský súd „*venoval náležitú pozornosť podstatnej argumentácii žalobcu vyjadrenej v jednotlivých žalobných bodoch, posudzovanou vecou sa dôsledne zaoberal a správne vyvodil správne skutkové aj právne závery*“. V zmysle § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

III.

Ako prvou sa ústavný súd zaoberal námietkou nedostatku riadneho odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, ktorý sa podľa tvrdení sťažovateľky nevysporiadal so všetkými skutkovo a právne relevantnými otázkami súvisiacimi s predmetom súdnej ochrany.

Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

Zákonodarcom upravenú fakultatívnu možnosť odvolacieho súdu obmedziť sa v odôvodnení potvrdzujúceho rozhodnutia len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia je vždy potrebné v záujme ústavne konformného výkladu (čl. 152 ods. 4 ústavy) aplikovať aj vo svetle judikatúry ústavného súdu a ESLP zaoberajúcej sa právom účastníka občianskeho súdneho konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu. Ak tak všeobecný súd nepostupoval, jeho rozsudok je nevyhnutné považovať za arbitrárny, svojvoľný, a tým priamo zasahujúci do základného práva účastníka

súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K tomuto záveru v právnej veci sťažovateľky viedli ústavný súd tieto úvahy:

Krajský súd žalobu zamietol v podstate z dôvodu, že colné konanie v prípade sťažovateľky začalo podaním colného vyhlásenia v čase začatia prepravy v Nemecku, čo bolo ešte počas účinnosti zákona „č. 180/1996 Z. z.“, ktorého ustanovenia sú v dôsledku toho aplikovateľné v zmysle § 458 ods. 1 zákona č. 199/2004 Z. z. Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zároveň nepovažoval za sporné, že sťažovateľke vznikol colný dlh odňatím tovaru spod colného dohľadu, keďže tovar nebol predložený colnému úradu určenia.

Krajský súd sa však nezaoberal žalobnými námietkami týkajúcimi sa nedostatočne zisteného skutkového stavu - nebol vypočutý vodič, ktorý ako jediný mohol potvrdiť či vyvrátiť, či tovar bol alebo nebol dodaný colnému úradu určenia, v spojení s tvrdením, že v celej rade prípadov je preukázané, že doklady preukazujúce dodanie tovaru colnému úradu určenia boli odoslané colnému úradu odoslania, ale v evidencii slovenských colných orgánov neboli zaevidované, a obranou sťažovateľky o postavení dopravcu ako spoločného a nerozdielneho dlžníka. K tomu len uviedol, že *„jediným dôkazom v zmysle zákona, je potvrdenie dodania tovaru odtlačkom pečiatky colného úradu na príslušných dieloch JCD a zápis tejto skutočnosti do evidencie dodaného tovaru na colnom úrade (čl. 32 prílohy II Dohovoru). Z uvedených dôvodov i výsluch vodiča dopravcu by mohol byť len podporným právne nezáväzným dôkazom ostatných, zákonom vyžadovaných dôkazov na preukázanie dodania tovaru colnému úradu určenia.“*

Krajský súd v rozsudku nijako nevyhodnotil ani listinný dôkaz predložený sťažovateľkou v priebehu konania na podporu jej žalobných argumentov - list žalovaného adresovaný colnému úradu sp. zn. 2325/2003-890203 zo 17. januára 2003. Rozsudok krajského súdu však ústavný súd pre nedostatok právomoci vyplývajúci z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmavať nemohol.

V odvolaní proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka v podstate zopakovala žalobné dôvody a krajskému súdu vytkla, že nedal odpoveď na uvedené relevantné právne

otázky. Najvyšší súd sa odvolacími dôvodmi sťažovateľky vysporiadal tým spôsobom, že sa sústredil na tie otázky, na ktoré krajský súd určitým spôsobom odpovedal, ale opomenul reagovať na tie skutkové a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré síce sťažovateľka v žalobe (a následne v odvolaní) uplatnila, avšak z určitých dôvodov ostali mimo pozornosti krajského súdu a neskôr aj najvyššieho súdu.

Vyhodnotiac sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v rozsudku nedal žiadnu, nie to ešte ústavne akceptovateľnú odpoveď na to:

- či rozhodnutie žalovaného správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutočného stavu veci, aj keď colné orgány odmietli vykonať sťažovateľkou navrhovaný dôkaz – výsluch vodiča, ktorý tovar prepravoval v čase, keď prišiel na územie Slovenskej republiky, avšak podľa žalovaného nedošiel do colného úradu určenia,

- prečo nebola sťažovateľka zaviazaná (ak jej zodpovednosť bola zistená) na úhradu colného dlhu spoločne a nerozdielne s dopravcom,

- ako vyhodnotil list žalovaného adresovaný colnému úradu sp. zn. 2325/2003-890203 zo 17. januára 2003, z obsahu ktorého vyplýva, že v mnohých iných prípadoch, kde vystupovala sťažovateľka, bolo odbornou expertízou ústavu Policajného zboru zistené, že v niektorých prípadoch boli pečiatky na spätných listoch tranzitných dokladov falšované, avšak vo väčšine prípadov boli pečiatky pravé, a teda dodanie tovaru colnému úradu určenia bolo potvrdené a k porušeniu predpisov a odňatiu tovaru spod colného dohľadu došlo až po dodaní tovaru úradu určenia, z čoho sťažovateľka vyvodzovala protiprávnu činnosť colníkov a absenciu jej zodpovednosti za colný dlh. Z uvedeného listu taktiež vyplýva, že originály potvrdených spätných listov zaslali slovenským colným orgánom nemecké colné orgány, čo taktiež môže potvrdzovať tvrdenia sťažovateľky.

Podľa ústavného súdu v okolnostiach rozhodovanej právnej veci odvolacie námietky sťažovateľky signalizovali možnosť ich podstatného vplyvu na právne posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ako aj prvostupňového colného úradu. Napokon táto skutočnosť je zrejmá aj z rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu v iných obdobných veciach sťažovateľky, na ktoré poukázala v sťažnosti, resp. v písomnom podaní doručenom ústavnému súdu.

Aj v rozsudku sp. zn. 3 SžoKS 30/2006 zo 7. septembra 2006 najvyšší súd v čiastočne totožnom senáte k významu výsluchu vodiča uviedol, že sťažovateľka navrhovala vykonanie tohto dôkazu dôvodne, a poukázal na to, že „... *hodnotenie jeho výpovede z hľadiska vierohodnosti a miery subjektivismu, ako osoby reálne vykonávajúcej prepravu, musí byť vykonané jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti*“. Dôvodnosť jeho výsluchu vyvodzoval z toho, že „... *vodič, ktorý preváža tovar, označený ako odňatý spod colného dohľadu, je práve tou osobou, ktorá sa môže vyjadriť k postupu ako prepravu uskutočnil a ukončil*“. Tento rozsudok pritom musel byť najvyššiemu súdu v čase rozhodovania o tejto právnej veci známy.

V ďalšom konaní v obdobnej právnej veci sťažovateľky najvyšší súd konštatoval, že ak žalovaný vylúčil z konania osobu dopravcu ako ďalšiu osobu zodpovednú za dodržanie všetkých podmienok a povinností pri režime tranzit, dopustiť sa nezákonnej ľubovôle (rozsudok sp. zn. 5 Sžf 81/08 z 22. septembra 2009). V tomto konaní najvyšší súd taktiež nesúhlasil s tvrdením, že list žalovaného adresovaný colnému úradu sp. zn. 2325/2003-890203 zo 17. januára 2003, z ktorého vyplýva, že colníci boli zapojení do pašovania tovaru a môže prinajmenej preukázať niektoré tvrdenia žalobcu, predstavuje vnútornú korešpondenciu medzi colnými orgánmi. Uvedené závery viedli najvyšší súd v tomto konaní k zrušeniu rozhodnutia žalovaného.

Aj napriek tomu, že ústavný súd stabilne zastáva názor, že nie je jeho úlohou zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. najvyššieho súdu (I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07, I. ÚS 256/08), na tieto skutočnosti poukazuje preto, že z nich vyplýva relevancia skutkových a právnych námietok sťažovateľky pre rozhodnutie správneho súdu v konaní, ktorého výsledok (rozsudok) bol napadnutý sťažnosťou v tomto konaní na ústavnom súde.

Za týchto okolností preto bolo ústavnou povinnosťou najvyššieho súdu na uvedenú žalobnú a odvolaciu argumentáciu sťažovateľky primeraným a ústavne konformným spôsobom reagovať. Najvyšší súd však v odôvodnení napadnutého rozsudku nedal presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a nereagoval ani na podstatné odvolacie námietky, pričom od uvedenej povinnosti ho nemôže

oslobodiť ani znenie § 219 ods. 2 OSP, ktoré nemožno aplikovať čisto formálne, ale v spojení s judikatúrou ústavného súdu a ESLP a súčasne v spojení s § 157 ods. 2 OSP (m. m. I. ÚS 126/2010). Podľa uvedeného ustanovenia (ktoré primerane platí aj pre odvolací správny súd) totiž súd v odôvodnení rozsudku okrem iného uvedie, ako vec právne posúdil. Ako je zrejmé z odôvodnenia rozsudku krajského súdu, tento sťažovateľkou prednesenú podstatnú argumentáciu právne neposúdil. Za týchto okolností bolo preto povinnosťou odvolacieho súdu (a to bez ohľadu na znenie § 219 ods. 2 OSP) napraviť pochybenie krajského súdu a primeraným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať na podstatné žalobné a odvolacie námietky sťažovateľky. Najvyšší súd sa však touto právnou argumentáciou sťažovateľky vôbec nezaoberal, v dôsledku čoho ústavný súd konštatuje, že svojím postupom pri odôvodnení napadnutého rozsudku porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd preto výrokom tohto nálezu vyslovil, že rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tento zrušil a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde] (obdobne, ako to bolo vo veci sťažovateľky vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. I. ÚS 118/2010).

V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde) a jeho povinnosťou bude ústavne konformným a presvedčivým spôsobom vysporiadať sa s odvolaním sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu. Ústavnému súdu totiž pre nedostatok právomoci neprislúcha zaujať stanovisko k významu výsluchu vodiča z pohľadu riadneho zistenia skutočného stavu veci, ani k prípadnej spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti sťažovateľky a dopravcu a ani k otázke určenia momentu odňatia tovaru spod colného dohľadu a momentu vzniku colného dlhu. Bude preto úlohou najvyššieho súdu, aby reagujúc na odvolacie dôvody dal odpoveď na tieto otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré spočívajú v rovine colného a správneho práva.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka si uplatnila náhradu trov konania v sume 314,18 €. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá predstavovala sumu 741 €. Úhradu priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby predstavuje sumu 123,50 € a náhrada paušálnych výdavkov za jeden úkon právnej služby sumu 7,41 € a k tomu 20 % DPH, pretože právny zástupca sťažovateľky je jej platcom. Úhrada bola preto priznaná spolu v celkovej sume 314,18 €.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2011